

smem reči, da se učni pripomočki križevske šole onim v dunajski politehniko vredni vrstnjaki. Že samo ogledovanje tacih reči nekako vnema človeka za viši napredek. Ko smo bili ogledali vse to, smo prejeli poslednjič kot za spominek v dar „Izviešće“, to je, program te šole za leto 1865/66. do 1868/69., kteremu je dodan na čelu tudi „Zemljovid kr. gospodarsko-šumarškega učilišta v Križevcih“. Pričela se je ta učilnica leta 1860., ter daje po svojem ustrojstvu soditi, da je izvrstna. Ko smo še pri izhodu iz šolskega poslopja vpisali svoja imena v spominske bukve, šli smo odtod v zalo in prostorno glavno šolo. Iz vsacega okna tega lepega poslopja ste vihrali po dve narodni zastavi. Učne sobe so zeló velike, svitle, zračne in visoke; po stenah je viselo mnogo slik za kazalni poduk, pa tudi posebno veliki zemljovidi, kakoršnih po šolah naših krajev še nisem nikjer videl. Poslednjič smo še gledali drugi oddelek gospodarske šole, ratarnico ali djansko šolo, ki stoji pod zmernim homcem zunaj mesta. O tem vendar drugo kaj več. Tvoj vdani

Josip L. Železodolski.

Mnogovrstne novice.

* *Pepel iz Vesúva, ognjobjuvne gore na Neapolitanskem, kaj je?* — Vesúv se je pomiril. 4. dne t. m. so v zahvalo Bogu v Neapolji z veliko procesijo o pol dne obhajali konec velikega straha in velicih nesreč. Profesor Palmieri pa je isti dan vpričo obilega občinstva na vseučilišču podučni govor imel o ognjenikih. Še se je iz gore izmetana lava takrat kadila. Mnogo učenjakov — je rekel omenjeni profesor — je že preiskavalo Vesuvov pepel, to pa, kar je prof. Zinno, zdravstveni svetovalec prefektore Neapolitanske, v njem našel, se enoglasno za najboljšo preiskavo potrjuje. Zinno pravi: Če se preiskujejo tri različne sorte Vesuvovega pepela, se najde to-le: Črnkasto-siv je, oster v potipu, ne raztopljiv; tudi v najhujši vročini nima žveplenega duhá; povsod je po natančnih kemičnih preiskavah našel: sodachlorur, apneni sulfat, magnezijo, železa obilo (zato ta pepel na zraku postane rumen tem več, čem bolj se okislja ali oxydira), galun, titanium in kremen. V Vesuvovem pepelu ni tedaj žvepla, ne svinca, ne srebra, ne arsenika (bele mišice), kakor se je mislilo in tudi v nekterih časnikih govorilo. Ta pepel po takem — pravi prof. Zinno — sam po sebi ni ne škodljiv človeškemu zdravju, ne cestam, ne polju, marveč polje še le rodovitno naredi. Škoda veliko le dela, da v tistem hipu, ko pada na polje ali kamor koli, posmodi vse in rastlinstvo zatara. Tudi voda sama na sebi pri povodnjah ni škodljiva, škoda pa je vendar silna, če se vlije čez polje. — Količina je škoda, ki jo je bljuvanje Vesuva veliki okolici učinila, se ve, da zdaj še ni precenjena.

Dopisi.

Iz Rusije 20/8. aprila. — *η.* — (Konec.) Kdor notranjo politiko Rusije pozná, ne najde nič bolj smešno-najivnega ali gnjusno-lažnjivega, kakor ropotanje o zatiranji inonarnodnih pokrajin v Rusiji ali o pritesnenjih zgodovinskih pravic kakega svetu komaj znanega kota v tej državi. Med tem, ko so se avstrijski in pruski Poljaki pod absolutizmom germanizovali, so imeli ruski Poljaki tako rekoč svojo državo v Rusiji; da so nekaj svojih predpravíc izgubili, tega bili so le sami krivi; ž njimi se je Rusija borila ne za več ali manj zavisnosti carstva Poljskega, ampak za lastno življenje; in pri vsem tem jim je vendar ostalo več predpravíc, nego

jih sedanji liberalci ponujajo izdajalcem federalizma v Avstriji. Omenim le to, da Rus bi v Varšavi na žakli ruskega denarja od glada umrl, kajti Poljaki imajo še vedno svoje groše, iz ruskega denarja ima na Poljskem veljavo le srebro in zlato in pa papir s kurzem srebra, kakoršnega se nikjer v tujih državah ne branijo. Tako imenovane Baltiške pokrajine so skoraj samostojne države v notranjih zadevah, ruski državni senat nima nikakoršnega vpliva na vse to, kar se ondi godi; kdor bi tam željo izrekel, naj bi se vpeljala uprava, kakoršna je v ruskih gubernijah, ali da naj se vpelje ruski jezik v šole itd., imel bi se za državnega izdajalca. Dve sto tisoč Nemcev, ograjenih sè pravicami srednjega veka, ktere so si sami napisali podjarmivši ondotne svobodne narode, šiba po svoji volji nekaj milijonov Estonskih in Latijskih robov, kteri so bili pred nekimi stoletji svobodni posestniki ravno onega polja, ki ga zdaj kot sužnji obdelujejo svojim nemškim rijcarjem. To, to so tiste znamenite „k nute“, ktere ravno ti Nemci razglašajo po svetu za Ruske. Liflandija, to je pijavka Rusije. Z ruskim denarjem se more človek samo tri milje od Petrograda proti severu peljati. Na Liflandski meji treba je denar menjati, kakor v Avstriji ali Prusiji. V finančnih, vojnih, narodnih zadevah je ta pest Švedov in Finov popolnoma sama svoja, to je, deželni zbor daje postave, zida šole in ceste, koplje kanale, oblači vojake, ki niso dolžni za Finlandске meje iti, ko bi prav ves svet Rusijo napal. Dokler sovražnik čez Finlandsko mejo ne stopi, jih nikakoršna postava ne veže orožje v roke vzeti. Rusija nima s Finlandijo nič opraviti, kakor to, da pošilja v Viborg srebro in zlato, da si tam denar kujejo sè Švedskim in Finskim nadpisjem. V zahvalo vsemu te Ruske pijavke z bregov Baltiškega morja dovolj nesramno po svetu kričé o Ruskih „pritesnenjih“!

Ta kraj Volge je Rusija svoje glavne železnice dokončala, neizdelanih je ostalo le še nekaj mestnih in poprečnih linij. Sredotočje ruske železno-cestne sisteme je Moskva. Kako ogromni vpliv imajo te trgovske žile na mesto, kamor se stekajo, temu živ dokaz je udvojenje Moskve v 5 letih. Konec preteklega leta je štela Moskva že 612.836 stalnih prebivalcev brez vojakov; tedaj bode kmalu prekosila Petrograd.

Letos so začeli delati tri nove velike železne ceste na jugu in za Volgo, namreč Sevastopoljsko, Kavkazsko in Orenburško. V ta namen je bilo te dni razpisano tretje železno-cestno posojilo z 90 milijoni rubljev deloma v Londonu, deloma doma. V Moskvi in Petrogradu so podpisali v treh dneh trinajstkrat več, kakor je bilo treba; tudi v Londonu petkrat več, kakor se je od tam želelo, zato se dajajo akcije tega konsolidiranega posojila samo podpiščekom čez deset tisoč rubljev, na tukajšnjih birzah jih srečni ljudje vže prodajajo po 104 $\frac{1}{2}$ r. Tolika cena teh akcij se opira na dobre obresti, ki jih dajajo skoraj vse ruske železnice, razen netrgovske Varšavske; tako, na primer, je Nikolajevska (Petrograško-Moskovska) nesla preteklo leto skoraj trideset tisoč rubljev na vrsto ($\frac{1}{7}$ milje), kurz njenih akcij, ki se pa kaj težko vdobé, je zdaj 110 rubljev. Pri takih okoliščinah utegne marsikdo vprašati: zakaj jemljejo denar na pòsodo v Londonu, in ne raji od domačih? Odgovor je ta: Iz Londona se prejme, mesto denarja, za železnice potrebna roba, colnina od robe pa skoraj interese dolgá poplačuje; domačini pa naj svoj denar vtaknejo v kupčijo in posebno v fabrike, da državi ne bo treba domačega denarja v London za robo pošiljati.

Zanimiv je napredek kmetiškega stanú. Ko je sedanji car osvobodil kmete, so mnogi z glavo majali, češ, kaj da bode iz tega. V nekterih krajih tudi kmetje sami niso imeli nič pravega zaupanja do samih sebe, in